

ประวัติไทยทรงดำ อบต.นางตะเคียน

ชาวลาวโห่งหรือไทยทรงดำ คือกลุ่มชนที่อพยพมาจากจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีหลายจังหวัดที่มีกลุ่มชนชาวโห่งกระจายอยู่ทั่วไป โดยสังเกตจากการแต่งกายสวมชุดดำ ถ้าเป็นหญิงให้ใช้ ผ้าสี เหลือง สีแดง สีชมพู สีฟ้า สีเขียว สีน้ำเงิน และสีขาว เป็น สไบพาดไหล่ แต่ถ้าเป็นผู้ชาย ให้ใช้ผ้า คาด เอวสีโครสีมัน (สีของชุมชนที่อยู่อาศัย) เป็นข้อสังเกตว่าเป็นชาวไทยทรงดำของจังหวัดไหนและจาก ต้นตระกูล ะไร ซึ่งชาวตำบลนางตะเคียนจะใช้ผ้าสไบสีเขียวแทนสัญลักษณ์ชุมชนตำบลนางตะเคียน พระมหาจรรยา ฐานจาโร เจ้าอาวาสวัดธรรมมาธาราม หรือวัดใหม่บางปิ่น ได้เห็นชุมชนชาว ลาวโห่งในพื้นที่ตำบล นางตะเคียน ประมาณ ๕๐ ครัวเรือน หรือ ประมาณ ๕๐๐ คน มีอัตลักษณ์ที่แสดงความเป็นตัวตนได้ ชัดเจน เห็นสมควรกับการอนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไป จึงมีเจตนารมณ์ ที่จะสืบทอดเอกลักษณ์ วัฒนธรรม ความ เป็นลาวโห่งของชาวไทยทรงดำ เกี่ยวกับเรื่องการแต่งกาย ภาษาถิ่น ความสามัคคี ให้เป็นอมตะสืบทอดเป็น มรดกไปชั่วลูกหลาน โดยกำหนดทุกวันที่ ๑ พฤษภาคม ของทุกปี จะจัดให้กลุ่มชนชาวลาวโห่งทั้งในพื้นที่ ตำบลนางตะเคียน และพื้นที่ใกล้เคียงในจังหวัดสมุทรสงคราม คือ ตำบลดอนมะโนรา และจังหวัดใกล้เคียง คือ ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี กาญจนบุรี นครปฐม ไปจนถึง อุตรธานี ขอนแก่น พิษณุโลก ได้มีโอกาสเข้ามาพบปะ แสดงความเป็นอัตลักษณ์ของชาวลาวโห่งแต่ละถิ่นฐาน ที่มีเอกลักษณ์แตกต่างกัน

ช่วงเวลาจัดงานประเพณี

ทุกวันที่ ๑ ของเดือน พฤษภาคม ของทุกปี

รายละเอียดกิจกรรม/พิธีกรรม/ขั้นตอนการจัดงานประเพณี

พอใกล้วันที่ ๑ เดือน พฤษภาคม ของทุกปี ชาวลาวโห่งและชาวไทยในชุมชนตำบล นางตะเคียนจะตัวกันประชุมหารือแนวทางการจัดงาน และร่วมกันจัดตกแต่งสถานที่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ แสดงให้เห็นถึงความเป็นมาของชาวลาวโห่ง ทั้งด้านอาคารบ้านเรือน ด้านภาษา และเครื่องแต่งกาย ลักษณะของกิจกรรมที่ชาวลาวโห่งตำบลนางตะเคียน ได้จัดกันทุกปี

ลักษณะพิธีกรรม ของงาน วัฒนธรรมไทยทรงดำ วัดใหม่บางปิ่น

พิธีเสนเฮือน (เช่นผี) การไหว้ผีบรรพบุรุษ ซึ่งนิยมทำกัน อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ลูก หลาน มีความสุข ความเจริญรุ่งเรือง ได้รับการคุ้มครองจากบรรพบุรุษที่เสียชีวิตไปแล้ว และเพื่อ เป็นสิริมงคลแก่ครอบครัว หากภายใน ๑ - ๒ ปี ครอบครัวใด ไม่กระทำพิธีกรรมนี้ จะประสบความเดือดร้อน มีเหตุให้ประสบภัยพิบัติ เจ็บป่วยถึงกับความตายได้ **พิธีกรรม** จะมีหมอผีจัดเครื่อง เช่น ไหว้ ไต้แก่ หมู ไก่ กล้วย ผือก มัน อ้อย น้ำเปล่า ขนมข้าวต้มมัด ขนมแห้ง และตะเกียบ ผู้ประกอบพิธีกรรม คือ หมอผี ทำหน้าที่เรียก บรรพบุรุษ (ชื่อคนตายที่ไม่ตายโหง) มารับเครื่องเช่น ไหว้ และลูกหลานในครอบครัว มาร่วม พิธีกรรม พิธีกรรมการเสนเฮือนจะกระทำด้วยกัน ๓ ครั้ง

พิธีเสนเฮือนครั้งแรก จะนำอาหารมาเลี้ยงหมอเสนเรียกว่า “งายหมอ” เป็นการกินข้าวเข้า หมอเสน จะเชิญผีเรือนมารับเครื่องเช่น โดยเริ่มอ่านสมุดที่มีรายชื่อของผู้ที่เสียชีวิตไปแล้วให้มารับเครื่อง เช่น โดย หมอเสนจะคืบกับข้าว ขนม น้ำ ใสในช่องใต้พื้นกระดานใต้ถุนบ้าน พร้อมกับกล่าวเชิญวิญญาณ ผีบรรพบุรุษ ผีเรือน เป็นภาษาไทยทรงดำให้มารับเครื่องเช่น

พิธีเสนเฮือนครึ่งสอง เรียกว่า “ข้าวเวน” ในพิธีเสนเฮือนครึ่งสองหมจะหันหน้าไปทางทิศใต้ จากนั้นจะเปิดใบตองที่ปิดตัวหมู เสร็จแล้วก็กล่าวเชิญผีเรือนมารับเครื่องเซ่น โดยหมจะเสนจะใช้ตะเกียบคีบกับข้าว วางไว้บนตัวหมูต่อจนครบรายชื่อที่มีในสมุด แล้วจึงเรียกผีเรือนให้มารับข้าวของเครื่องใช้ที่เตรียมไว้จนครบทุกรายชื่อจากนั้นจึงรินน้ำ รินเหล้าใส่แก้วทองข้างฝาบ้านตามไปเป็นการล้างปาก เป็นการเสร็จพิธีเสนเฮือนครึ่งสอง

พิธีเสนเฮือนครึ่งสาม เรียกว่า “แลงกลางเฮือน” หรือ “แลงหมอ” โดยชาวบ้านจะช่วยกันนำเครื่องเซ่นต่างๆ มาตั้งหน้าหมจะเสน หมจะเสนจะหันมาทางทิศเหนือแล้วทำพิธีเสนเฮือนครั้งที่สาม โดยเรียกผีเรือนมารับเครื่องเซ่นจนครบรายชื่อในสมุด หมจะเสนนำห่อข้าวเล็กๆ ที่เรียกว่า “คาว” นำไปวางที่ประตูหน้าต่าง ทางเข้าบ้านเพื่อให้ผีเรือนที่เฝ้าประตูกินและกล่าวบอกให้รักษาบ้านเรือน หลังจากนั้นหมจะเสนจะขึ้นมาบนเรือนเพื่อทำพิธีต่อ คือการพ่ายเหล่าโดยหมจะเสนจะรินเหล้าจากชั่งเหล่าให้เจ้าภาพและญาติพี่น้องตระกูลเดียวกันให้ดื่มเหล่า เป็นอันเสร็จพิธีเสนเฮือน

เมื่อเสร็จพิธีแล้ว แยกที่มานงานจะร่วมรับประทานอาหารร่วมกัน เรียกว่า “กินแลงกลางเฮือน” ส่วนหมูที่เหลือจากการเสนจะถูกหันใส่ถุงแจกจ่ายให้กับผู้ที่มาร่วมงาน เหลือเพียงกระดูกคางหมูถูกเก็บไว้เพื่อเป็นการบอกกล่าวแก่ผีเรือนว่าปีนี้ลูกหลานได้ทำพิธีเสนเฮือนให้แล้ว หลังจากที่ทานอาหารกันแล้วหมจะเสนและญาติพี่น้องร่วมทั้งเพื่อนบ้านที่มาจะร่วมกันให้พรแก่เจ้าภาพ ก่อนจะแยกย้ายกันกลับบ้าน

ขั้นตอนการจัดงาน วัฒนธรรมไทยทรงดำ วัดใหม่บางป็น

๑. กิจกรรมตอนเช้า ครอบครัวไท ทรงดำ เริ่มทำพิธี เสนเฮือน ที่บ้านของชาวไททรงดำ
๒. กิจกรรมตอนเย็น มีกิจกรรม เสวนา เกี่ยวกับความเป็นมา ประวัติความเป็นลาวโซ่ง ทั้งด้านอาคารบ้านเรือน ภาษา การร่ายรำ และเครื่องแต่งกาย
๓. กิจกรรมตอนค่ำ ชาวไททรงดำ ในพื้นที่ตำบลนางตะเคียน และใกล้เคียง จะแต่งกายด้วยชุดไททรงดำ สีดำ (ผู้หญิง สวมเสื้อก้อม นุ่งผ้าซิ่นลายแดงไหม พาดบ่าด้วยผ้าเปียว ผู้ชาย ใส่เสื้อไท สวมช่วงก้อม หรือ กางเกงขาสั้น คาดด้วยสายคาดเอว) มาพบปะสังสรรค์ สืบทอดความเป็นไททรงดำ โดยเชิญเครือข่ายไททรงดำต่างถิ่น มาแลกเปลี่ยน พบปะสังสรรค์ รับประทานอาหารร่วมกัน แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมท้องถิ่นแต่ละที่ และความเป็นอยู่ของสมาชิกในเครือข่ายไททรงดำ และร่ายรำในท่าทางเอกลักษณ์ของชาวไททรงดำ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทำความรู้จักกัน ในเครือข่ายของชาวไททรงดำที่เดินทางมาจากต่างถิ่น เช่น ตำบล ดอนมะโนรา จังหวัด สมุทรสงคราม จังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม เป็นต้น

ประโยชน์/คุณค่าและบทบาทของงานประเพณีที่มีต่อวิถีชุมชน

ตำบลนางตะเคียน โดยความร่วมมือของชุมชน ได้แก่ วัด โรงเรียน กลุ่มองค์กรต่างๆ ประชาชน และเยาวชน เห็นความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของถิ่นกำเนิด มีความสำคัญในเรื่องของการแต่งกายเฉพาะกลุ่ม ภาษาการสื่อสารเฉพาะกลุ่ม และการแสดงออกทางอารมณ์การร่ายรำที่แสดงถึงความสุข ของกลุ่ม และความรัก ความสามัคคีในกลุ่มเครือข่ายญาติ กลุ่มเครือข่ายไททรงดำ จึงได้ร่วมจัดกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมไททรงดำ ขึ้นในพื้นที่ตำบลนางตะเคียน ซึ่งมีกิจกรรมที่ต่อเนื่อง คือ

๑. กิจกรรมสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นไททรงดำ ทุกวันที่ ๑ พฤษภาคม ของทุกปี
๒. กิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนวัดธรรมมาวุธาราม สอนการรำยรำ การแต่งกาย และภาษาถิ่นไททรงดำ ในวิชาเลือกเสรี ชมรมดนตรี

จากการดำเนินกิจกรรมทั้ง ๒ กิจกรรมข้างต้น เกิดประโยชน์ในพื้นที่ตำบลนางตะเคียน ดังนี้

๑. ความรัก ความสามัคคี ของประชาชนตำบลนางตะเคียน
๒. มีเครือข่ายอนุรักษ์วัฒนธรรมความเป็นไททรงดำ ให้สืบทอดต่อไป
๓. ส่งเสริมการการท่องเที่ยว ให้วัฒนธรรมไททรงดำ ตำบลนางตะเคียน ของจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในกลุ่มนักท่องเที่ยว

